

राजनिस्सिद्धार्थोऽध्यायः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ इत्यारण्यके प० नै० आ० पञ्चाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २५० ॥

॥ ५३ ॥

कर्णउवाच राजन्नाद्यावगच्छामितवेहलघुसत्वतां ॥ किमत्रचित्रं यद्दीरमोक्षितः पाण्डवैरसि ॥ १ ॥ सद्यो वशं समापन्नः शत्रूणां शत्रुकर्शन ॥ सेनाजीवैश्च
कौरव्यतथाविषयवासिभिः ॥ २ ॥ अज्ञातैर्यदिवाज्ञातैः कर्तव्यं नृपतेः प्रियं ॥ प्रायः प्रधानाः पुरुषाः क्षोभयन्त्यरिवाहिनीं ॥ ३ ॥ निगृह्यते च युद्धेषु मोक्षयते चैव सै
निकैः ॥ सेनाजीवाश्च ये राज्ञां विषये संतिमानवाः ॥ ४ ॥ तैः संगम्य नृपार्थाय यतितव्यं यथा तथं ॥ यद्येवं पाण्डवैराजन्यं भवद्विषयवासिभिः ॥ ५ ॥ यहच्छयामोक्षि
तोऽसितत्रकापरिदेवना ॥ न चैतत्साधुयद्राजन्पाण्डवास्त्वां नृपोत्तमं ॥ ६ ॥ स्वसेनया संप्रयातं नानुयाति स्म पृष्ठतः ॥ शूराश्च बलवंतश्च संयुगेष्वपलायिनः ॥ ७ ॥
भवतस्ते सहायवैष्यतां पूर्वमागताः ॥ पाण्डवेयानिरत्नानि त्वमद्याप्युपभुंजसे ॥ ८ ॥ सत्वस्थान्यां ङवान्यस्य न ते प्रायमुपाविशन् ॥ उत्तिष्ठ राजन् भद्रं ते न चिरं
कर्तुमर्हसि ॥ ९ ॥ अवश्यमेव नृपते राज्ञो विषयवासिभिः ॥ प्रियाण्या चरितव्या नितत्रकापरिदेवना ॥ १० ॥ महाक्यमेतद्वा जेन्द्रयद्येवं न करिष्यसि ॥ स्यास्या
मीह भवत्यादौ शुश्रूषन् न रिमर्दन ॥ ११ ॥ नोत्सहे जीवितुमहं त्वद्विहीनो न रर्षभ ॥ प्रायोपविष्टस्तु पराज्ञां हास्यो भविष्यसि ॥ १२ ॥ वैशंपायन उवाच ए
वमुक्तस्तु कर्णेन राजा दुर्वोध न स्तदा ॥ नैवोत्थातुं मनश्च क्रेस्वर्गाय कृतनिश्चयः ॥ १३ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि घोषयात्रापर्वणि दुर्वोधनप्रा
योपवेशे कर्णवाक्ये पञ्चाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २५० ॥ ॥ ५३ ॥ वैशंपायन उवाच प्रायोपविष्टराजानं दुर्वोधनममर्षणं ॥
उवाच सांत्वय न राजन् शकुनिः सौबलस्तदा ॥ १ ॥ शकुनिरुवाच सम्यगुक्तं हि कर्णेन तच्छ्रुतं कौरवत्वया ॥ मया त्वां श्रियं स्फूर्तितांतां मोहादपहाय किं ॥ २ ॥
त्वमबुद्ध्या घनृपते प्राणानुत्सृष्टुमर्हसि ॥ अथवाप्यवगच्छामि न वद्धाः सेवितास्त्वया ॥ ३ ॥ यः समुत्पतितं हर्षं दैन्यवाननियच्छति ॥ स नश्यति श्रियं प्राप्य पात्र
माममिवांभसि ॥ ४ ॥ अतिभीरुमतिक्लीबं दीर्घसूत्रप्रमादिनं ॥ व्यसनाद्विषयाक्रान्तं न भजंति नृपप्रजाः ॥ ५ ॥ सत्कृतस्य हि तेशोको विपरीते कथं भवेत् ॥ माकृतं
शोभनं पार्थः शोकमालंब्य नाशय ॥ ६ ॥ यत्र हर्षस्त्वया कार्यः सत्कर्तव्याश्च पाण्डवाः ॥ तत्र शोचसि राजेन्द्र विपरीतमिदं तव ॥ ७ ॥

प्रायोपविष्टमिति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ पात्रं नृपपात्रं आमं अपक्वं ॥ ४ ॥ भीरुं आत्मनाशं काकुलं क्लीबं सामर्थ्यहीनं दीर्घसूत्रं चिरकारिणं प्रमादिनमनवहितं व्यसनात्पूतपानकृगयादिरूपाद् विषयैः क्लयादि
भिराक्रान्तं त्वं तु तेषां मध्ये यमादी विषयाक्रान्तं श्चेति भावः ॥ ५ ॥ पार्थः कृतं शोभनं शोकमालंब्य मानाशयेति संबन्धः ॥ ६ ॥ ७ ॥